

נתיבות ישעיה

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק משובבי לב
ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול חוצב
להבות אש קודש, ושאתו כשאגת האר"י החי,
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

תצוה - פורים תשפ"ג
שנה ה' • גליון רל"ז

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של
רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של
תורת רבינו - נא להתקשר למספר:
EXT 9 1-718-854-2290 או לפקס:
1-718-705-8608

חדש!
אפשר לשמוע השיחה הנדפסת
בנתיבות יושר של כל שבוע במספר:
1-718-559-6660

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
ישיבת שערי יושר

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתבי יד - קורות קהילות ואישים
רח' שחל 5, בני ברק
טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

תוכן העניינים

תצוה פורים תשנ"ו 'מלכותו ברצון קיבלו עליהם' - 'קימו וקיבלו' היהודים' בימי הפורים בימים ההם בזמן הזה

ה	ביאור ענין כפה הר כגיגית ומה נתעורר בימי אחשורוש
ו	התעוררות לשעה ע"י מה שהכוחות ההפכיים אינם פועלים באותה שעה
ז	ביאור ענין מודעא רבה לאורייתא
ח	ענין הדר קיבלוה בימי אחשורוש - עם כל הכוחות הפנימיים
ט	נס שבתוך הטבע
י	הנס של פורים כמהלך טבעי
יא	הפנימיות שבמעשה המן וההצלה - יד ה'
יב	סיבת הגזירה ודרך ההצלה
יג	האור שהאירו מרדכי ואסתר לראות יד ה' שבתוך הטבע
יד	נס ההצלה על ידי התשבר'
טו	קדושת ימי הפורים

שיחה ליל פורים תדש"ם שמחת פורים מהו

טז	מה שנפעל בכל שנה בפורים
טז	המעלה של ניסי פורים יותר מיציא"מ - ההשגחה שבתוך הטבע
טז	הנסים שבתוך הטבע שבאו להצלת ישראל
טז	הנהגת כל העולם כדי להטיב עם ישראל
ל	גם לאחר הנס נשארו בגלות אחשורוש וגם אז יש השגחת הבורא עליהם
לא	ההתעוררות של בני"י בגילוי ההשגחה עליהם גם בתוך הגלות לגמר קבה"ת
לב	בנס פורים נתגלה הקשר הנצחי של השי"ת ובני"י
לד	בימי הפורים מתגלה הצורה של היהודי
לד	ההכרה בהשגחת הבורא עליו תביא אותו לידי גמר קבה"ת
לה	מהות שמחת פורים - השמחה בקשר עם השי"ת
לו	ההכרה שכל העולם טפל לבני"י ולתורה ומצוות
לו	ימי הנעורים הזמן לקנות קנינים אלו

תצוה פורים תשנ"ו

'מלכותו ברצון קיבלו עליהם' - 'קימו וקיבלו

היהודים' בימי הפורים בימים ההם בזמן הזה

ביאור ענין כפה הר כגיגית ומה
נתעורר בימי אחשורוש

אך יש להתבונן, דהנה בשעת מתן תורה כפה עליהם הקב"ה הר כגיגית וכפה עליהם לקבל את התורה. אך מאידך מצאנו בכל פרישת מתן תורה שבני ישראל קיבלו עליהם את התורה מרצון, ואמרו 'נעשה ונשמע' שמשמעותה קבלת התורה מרצון.

אף על פי כן, מצאנו בתהלים כמה וכמה פסוקים שאמרם דוד המלך בנבואה, שמשמע שקבלת התורה היתה באופן פיתוי, שפיתו בפייהם את כביכול, שאמרו שרוצים לקבל את התורה והם באמת מקבלים את התורה, אבל כל הקבלה הזאת היתה רק בדיבור משפה ולחויץ, אך ליבם לא היתה שלימה עם השי"ת. (עיין תהלים עח, לו-לז 'ויפתוהו בפייהם ובלשונם יכזבו לו, ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בכריתו').

ויש להבין מהו הכוונה במה שלא היתה ליבם שלימה עם השי"ת. האם בני ישראל לא רצו לקבל את התורה, הלא בני ישראל ראו את כל

בגמרא שבת (דף פח.), אמרו: 'ויתצבו בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר המא בר חסא, מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית ואמר להם, אם אתם מקבלים התורה מוטב. ואם לאו, שם תהא קבורתכם'.

ובהמשך שם אמרו: 'אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא'. רבי אחא בר יעקב אמר שבני ישראל תמיד יכולים לטעון ולומר שקיבלו את התורה רק מאונס, ולכן אי אפשר להענישם על מה שלא שמרו את התורה.

'אמר רבא, אף על פי כן הדור קיבלוה בימי אחשורוש', שבימי אחשורוש שבו בני ישראל וקיבלו עליהם את התורה, 'דכתיב קימו וקיבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר'.

ובן פירש רש"י שם, שבימי אחשורוש חזרו וקיבלו התורה מה שקיבלו כבר מרצון גמור, מאהבת הנס שנעשה להם.

התעוררות לשעה ע"י מה שהכוחות
ההפכיים אינם פועלים באותה
שעה

והביאור בזה הוא, שיש לפעמים
שהאדם מגיע
להתרגשות והתלהבות, שמאיר בו
הארה טובה, 'ס'כאפט איהם אהן א'
גוטע הארה', ועל ידי זה הוא מגיע
לרצונות טובים. וברגע שנאחו בו
הרצון לטוב, תיכף דוחה האדם את
כל הרע מעליו, 'ווארפט דער מענטש
פון זיך אראפ אלע שלעכטס'.

אנן רואים שבעת התפילה ביום
הכיפורים כשמגיעים לתפילת
נעילה, שבים בתשובה גמורה והאדם
רוצה להסיר מעצמו כל הרוע, 'ער
ווייל זיך אפשאקלען פון אלע
שלעכטס'. והוא לפי שהוא מכיר עד
כמה רע ומר הוא הרוע, ומקבל על
עצמו להיות טוב מכאן ואילך.

בן הוא אצל כל אחד מישראל.
כשמגיעים בנעילה ל'פתח לנו
שער בעת נעילת שער', נתפס בכל
אחד הרגש חם של תשובה, א'
ווארעמער הרגש פון תשובה' -
והרגש זה הוא הרגש אמיתי. האדם
אינו מרמה את עצמו. אך לאחר יום
הכיפורים הכל נראה באופן אחר,
'האלט דער מענטש גאנץ אנדערשט'
מאותו אופן בו עמד ביום הכיפורים.

הניסים וכל המופתים שהיו בשעת
יציאת מצרים, ובתפילה אנו אומרים:
'ומלכותו 'ברצון' קיבלו עליהם משה
ובני ישראל', שהקבלה היתה מרצון.

עוד יש להבין, מאחר שקבלת
התורה לא היתה מרצון, למה
דווקא בשעת הגם של אחשורוש שבו
לקבל עליהם את התורה מרצון, האם
מאז יציאת מצרים ועד הגם
דאחשורוש לא נעשו איתם ניסים
והצלחות גדולות. הלא מיציאת מצרים
ועד הגם דאחשורוש עברו כתשע
מאות שנה, ובמשך התקופות ההם
זכו בני ישראל לניסים ונפלאות.

בני ישראל זכו להיכנס לארץ
ישראל וכבשו את ארץ ישראל
משבעת העממין. ונעשו עמהם ניסים
ונפלאות רבים. ולמה לא קיבלו על
עצמם את התורה מאהבה על ידי כל
הניסים שנעשו עמהם עד לגם
אחשורוש.

וביותר יש להבין, מה היתה
ההתעוררות הגדולה
שהתעוררו בה על ידי הגם
דאחשורוש, הלא בני ישראל נשאר
עדיין בגלות, ואף שהיה להם הצלה
מגזירת המן, אבל עדיין לא נגאלו.
ולמה גם ההצלה הזו דווקא הביא לזה
שיקבלו על עצמם התורה מאהבה.

אך האדם אינו יודע ומכיר בזה שיש בו כוחות ורצונות נוספים. וכשירצו כוחותיו ורצונותיו האחרים להתעורר, הם לא יתעוררו על ידי ההתעוררות של הכוחות הטובים. אדרבא, רצונותיו האחרים יקררו אותו ואת רגשי לבבו החמים.

באופן זה פועלים כוחות האדם. אפשר לעורר בו אחד מכוחותיו, ובשעה שמעוררים אחד מכוחות אלו, בשעה זו שאר הכוחות אינם פועלים בו, 'די אנדערע כוחות ליגען יעצט שטיל', ופועלים בו רק כוחות אלו שהתעוררו בו באותו שעה.

לכן כשהאדם מתעורר בשעת נעילה בכוחותיו הטובים, הוא מגיע למחשבות טובות וקבלות טובות, ודעתו טהורה, 'מיט אַ ריינער דעת', והוא מתעורר לתשובה ולמעשים טובים ולאמונה.

תשובה זו הוא תשובה אמיתית, התשובה שהאדם שב בשעת נעילה, המחשבות והקבלות טובות שיש לו בשעה זו, הם אמיתיים.

אך הסיבה להתעוררותו לטוב בשעת נעילה הוא משום שהכוחות האחרים שבאדם אין פועלים בו באותה שעה, 'זיי ליגען

ניש לנו להבין מהו מהותו של אדם זה, האם אתמול כשחזר בתשובה בשעת נעילה שיקר. לא!, הוא לא אמר שיקר.

אלא שביאור הדבר כך היא: לפעמים יש, שמספרים לאדם שיש עני אחד נצרך גדול וצריכים לסייע לו ולהעמידו על הגליו, והשומע אכן מתעורר אז בהתעוררות גדולה ללכת ולסייע לעני זה. אך בפועל, כשבאים אליו למחרת היום לקחת ממנו את נדבתו כדי לסייע לאותו עני, שוב אין הוא חם כל כך לענין זה, 'ער איז שוין נישט אזוי ווארעם'.

ויש להבין מהו מהותו של אדם זה, האם אתמול רימה את העוסקים בדבר, 'נעכמען האט ער זיי אפגענארט'?

אין זה כך. אלא שבאדם ישנם כוחות טובים וחמים, 'ווארעמע גוטע כוחות', שבשעה שמתעוררים בו כוחות אלו, מתעוררים בו כוחות טובים וחמים, 'ס'דערוועקען זיך ווארעמע גוטע כוחות אין דער מענטש'. וכשמתעוררים באדם כוחות טובים, אם בשעת התעוררות זו אין לו התנגדות מהכוחות האחרים שיש בו, נמשך האדם על ידי ההתעוררות זו לגמרי לצד הטוב שיש בו.

זו הוא עומד מתוך הצום של יום הכיפורים, הרי שהוא באמת עומד במדריגה גדולה וליבו מתעורר בהתעוררות ויראת שמים. בשעה זו אין פועלים בו שאר הכוחות, 'די אלע אנדערע כוחות ליגען יעצט שטיל'.

אבל אם יגשו לאדם ביום טוב כשיושב בשולחנו ועוסק בעניניו של עונג יום טוב, ויש לפניו מאכלים ומשקאות טובים והוא לבוש בכגדים נאים ושרוי בשמחה גדולה, אם יאמרו לו לעזוב עכשיו את כל המאכלים שעוסק בהם ולהתחיל לבקש 'פתח לנו שער בעת נעילת שער', הרי אז לא תהיה מצב זה פשוט כל כך עבורו..

ויש להבין, כי לכאורה האם אין זה אותו אדם שהיה ביום הכיפורים, ומהו ההבדל בין שעת נעילה ביום הכיפורים ליום טוב בשעת הסעודה, הלא זהו אותו אדם.

ההבדל הוא, שביום הכיפורים אינם פועלים בו כוחותיו האחרים, 'זיי זענען שטיל, זיי זענען איינגעלייגט' מחמת קדושת היום ומחמת עינויי היום, ועל ידיהם שאר הכוחות רדומים, ולכן פועלים בו רק כוחות של התעוררות.

אנו רואים לדוגמא, שכשהאדם שוהה במחיצתו של צדיק

יעצט שטיל'. אילו היו שאר הכוחות פועלים בו, לא היה מגיע להתעוררות בשעת נעילה, אלא שהיה במצב אחר לגמרי.

ביום הכיפורים צם האדם כל הלילה וכל היום. במשך כל היום לא מדברים דברים בטלים ולשון הרע, לא קוראים נייעם ולא מדברים פאליטיק. כל היום עסוקים רק בתפילות ובדברים של קדושה. אומרים 'ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך', ואומרים על חטא, ובמשך כל יום הכיפורים מדברים רק מהשי"ת ומחטאי האדם.

לאחר מעת לעת שלימה של יום הכיפורים שאין אוכלים ושותים ואין הולכים אחרי תאוות ליבו, ואפילו אין חושבים אודות האכילה. אין מי שמתאוה לאכול או לשנות ביום הכיפורים, רק שלפעמים יש מי שליבו חלש ולכן יש לו רצון לחזק את גופו. אבל אין לו לאדם 'תאוה' לאכילה ולשתיה ביום הכיפורים, כי ביום הכיפורים אין לו לאדם שום תאוות. כך נראית כל היום של יום הכיפורים.

כשהאדם עומד בסיום היום הזה, ומתפללים את התפילות הגדולות והנוראות של סוף היום, 'פתח לנו שער בעת נעילת שער' ושאר התפילות, בגלל שבשעה

כשמתעוררים באדם כוחות אלו לטובה מבלי שיפעלו בו שאר הכוחות, מגיע האדם ליראת שמים ותשובה. אך הוא איננו זוכר בשעת מעשה שיש בו עוד כוחות, והסיבה לכך שהכוחות האחרים אינם מתנגדים כעת לכוח הטוב, אינו משום שהאדם נשתנה לטובה, אלא משום שהם אינם פועלים עכשיו, 'זיי זענען שטיל'.

ביאור ענין מודעא רבה לאורייתא

זהו הענין מה שבשעת מתן תורה כפה עליהם הקב"ה הר כגיגית ומכאן מודעא רבה לאורייתא. שאף שבשעת קבלת התורה היתה הקבלה מרצון 'ומלכותו ברצון קיבלו עליהם', שקיבלו אליהם התורה מתוך רצון אמת באהבה, אלא שבאותה שעה לא פעלו בבני ישראל שאר הכוחות, 'די אנדערע כוחות זענען געווען דעמאלטס שטיל'.

על זה אמר דוד המלך שכביכול בני ישראל פיתו את כביכול, לפי שלא היתה שינוי בפנימיות של בני ישראל, ולא הסכימו כל הכוחות לקבלת התורה, 'דער גאנצער פנים האט נישט מסכים געווען צו דעם'. אלא שבאמת כל שאר הכוחות התנגדו לקבלת התורה, אלא שבאותה שעה היו הם שקטים, הם

ומורם מעם, אף אם הוא יום פשוט באמצע השנה, אזי בזמן זה ישרה האדם במצב של יום הכיפורים, ויהיו לו הרגשים של תשובה ומעשים טובים וקבלות טובות.

ובל כך למה, לפי שבשעה שהאדם נמצא במחיצתו של צדיק, אזי אין האדם במצב של תאוות וחמדות והבלי העולם הזה, ורואים אז רק מה שחשוב באמת, והוא חפץ ומבקש לזכות לתורה ואמונה, ורוצה להתנהג כמו כל אחד מ'ישראל, ומגיעים לתשובה שלימה.

מאידך, אותו האדם כשיצא ממחיצתו של הצדיק, כששוב ימצא בתוך ביתו, הרי הוא חוזר למה שהיה מקודם. ואין הכוונה שהיום השתנה ממה שהיה אתמול, ואין זה כאילו נולד היום מחדש, ולא שהשמן חזר ותפסו היום.

אין זה כך, אלא שכששהה במחיצתו של הצדיק, לא היה שם לשון הרע ורכילות, לא היה שם פאליטיק. במחיצתו של הצדיק יש רק תורה ויראת שמים, ועל ידי כן מושתקים כל שאר הכוחות של האדם ואינם פועלים בו. ומצד שני נתעוררו בו כוחות של קדושה, תורה ומעשים טובים, ופועלים בו רק כוחות אלו.

שהיתה כאן שינוי במהותם, שכן בפנימיותם דומים המה לגמרי בשעת מתן תורה ולאחריה. אלא שבשעת מתן תורה לא היתה ההתנגדות ומלחמת בין כוחות האדם, לפי שכוחות הלא טובים אלו לא פעלו באותו הזמן, 'זיי זענען געווען שטיל'.

זהו הכוונה 'מכאן מודעא רבה לאורייתא'. שאף בשעה שאמרו 'נעשה ונשמע' היתה כוונתם באמת לומר נעשה ונשמע. אבל כשאמרו במתן תורה 'נעשה ונשמע' לא היתה האמירה עם כל הפנימיות של האדם, 'נישט דער גאנצער מענטש פון ארום און ארום האט געזאגט דער נעשה ונשמע'. אלא שבאותו הזמן אמרו נעשה ונשמע, אבל שאר הכוחות שיש בפנימיות האדם, 'דער גאנצער פנים פון דער גאנצער מענטש ארום און ארום', כוחות אלו לא צעקו נעשה ונשמע.

ענין הדר קיבלוה בימי אחשורוש -
עם כל הכוחות הפנימיים

אמנם בימי אחשורוש 'הדר קיבלוה מאהבה', כי אז נכנעו כל הכוחות הפנימיים של בני ישראל לקבלת התורה. וזהו הכוונה שקבלת תורה זו היתה מ'רצון'. היינו שהיה כאן קבלה מתוך הסכמה שלימה,

היו אז כישנים, 'זיי זענען געווען איינגעשלאפען יעצמ'.

לכן מיד לאחר קבלת התורה היתה חטא העגל והמרגלים ועדת קרח וכל מה שהיה בדור המדבר. זה לא קרה בגלל שנעשו כאנשים אחרים, אלא שכשהתרחקו מהר סיני התעוררו בבני ישראל הכוחות האחרים שלהם, וכשהגיע קרח הצליח לעורר בבני ישראל את ההתנגדות למשה רבינו וההתנגדות לשאר ענינים.

כמו כן, בפרשת המרגלים, הצליחו המרגלים לעורר בבני ישראל התנגדות למשה רבינו ולכניסה לארץ ישראל. וכן היו זמנים שהתעוררה בהם התנגדות על עצם היציאה ממצרים, ושאלו 'ולמה הבאתם את קהל ה' אל המדבר הזה למות שם אנחנו ובעירנו' (במדבר כ, ד). ולפעמים טענו שהיה להם יותר טוב במצרים.

כל זה היה לפי שכשהתעוררו הכוחות האחרים בהם, ממילא התחילה מלחמה בתוך האדם עצמו, מלחמת יצר הטוב ויצר הרע. וכשיש מצב של מלחמה, לפעמים צד אחד מנצח במלחמה, ולפעמים הצד השני מנצח במלחמה.

מה שבשעת מתן תורה לא פעלו בהם כוחות אלו, אין הכוונה

אנטיסעמיט'. ומלכד מה שהיה רשע גדול היה בעל גאווה גדול - כמו כל גוי. ותלה אז עבודה זרה על ליבו, ורצה שכל אחד ישתחוה לו.

ואבן כל האנשים השתחוו לו, אבל יהודי אחד ישב בשער המלך ושמו מרדכי, ועל אף שכל האנשים השתחוו לו, לא הסכים מרדכי להשתחוות לו. ודבר זה הכאיב מאוד להמן.

הבה ונתאר לעצמינו אילו היה מעשה זה בזמננו. שהיה קם מלך ופרעזידענט שכל אחד מכברו בכבוד מלכות. אבל יש שם אחד שמסתובב סמוך לפרעזידענט, והפרעזידענט רואה אותו בכל יום ויום, ואיש זה מבטל את כבודו בכל עת, 'ער לאכט זיך אויס'.

כשהפרעזידענט מתקרב אליו הוא מסתובב לאחוריו, או שהוא לוקח ציגארעטל ומעשן ומוציא מפיו את העשן כפניו של המלך. או שהלה עושה שאר מעשים כדי לבטל כבוד המלך. אזי, בוודאי שיאספו אסיפה מה יעלה בדינו של איש זה, והפרעזידענט ירצה להכניסו לבית האסורים באופן ששוב לא יראה פני השמש לעולמו עד, או שיגרשו אותו לאחד ממדינות אפריקא.

שכל שאר כוחות הפנימיים של האדם הסכימו ל'נעשה ונשמע'.

אלא שיש לנו להתבונן מה נשתנה בשעת הנס של אחשורוש מה שלא היה בניסי יציאת מצרים ובכל שאר הניצחונות והישועות והגאולות שהיו לבני ישראל בכל השנים, שדווקא בנס אחשורוש הסכימו כל הכוחות כולם לקבל את התורה מרצון.

נס שבתוך הטבע

והביאור בזה הוא. שאנו רואים שבמגילת אסתר לא נזכר שם ה'. ובמעם הדבר מבואר בספרים, לפי שבשעת השתלשלות כל הניסים שהיו בימי מרדכי ואסתר, היתה הכל בדרך הטבע ובדרך הסתר. מה שלא היה כך בקריעת ים סוף ששם שידד השי"ת את כל הברואה לעיני כל.

הניסים וכל דרכי ההצלה בשושן הבירה בימי אחשורוש היו בדרכים נסתרים. גם עצם הגזירה נראתה כדרך טבעי, בדרך הסתר.

הנס של פורים כמהלך טבעי

על פני הדבר היה נראה בזמנו שהגזירה היתה כי המן היה שונא ישראל ורשע גדול, 'א גרויסער

איהם אנגעכאפט דער קעניג אַ נישט רודהיגקייט! זהו דבר ששייך אצל כל אחד שיש לו זמן שאין לו מנוחת הנפש, ואינו יודע מהו סיבת הדבר, אבל הוא מרגיש שחסר לו מנוחת הנפש, 'ס'כאפט איהם אַ נישט רודהיגקייט, און ער ווייסט נישט פארוואס, ער איז עפעס נישט ביי זיך'.

בך היה גם אצל המלך, שהרגיש שיש לו שונאים שרוצים להרגו ולעשות לו צרות, ולכן ציווה שיקראו לפניו את ספר הזכרונות, שעל ידי כן יתברר לו מי הם שונאיו ומי הם אוהביו.

כשפתחו לו ספר הזכרונות, ראה שם שהיה אדם אחד שהראה נאמנות גדולה למלך והיה איש נאמן למלך, ושני עבדיו, בגתן ותרש, שני גויים שרצו להרוג את המלך על ידי שיכניסו סם למשקה שלו, והגיע מרדכי והצילו - על אף שלא היה מחויב בדבר, כי איש לא ידע שמרדכי מבין את השפה שדיברו בה בגתן ותרש, וגם לא הבחינו שמרדכי שמע מה שדיברו ביניהן.

אילו מרדכי לא היה נאמן למלך, הרי שהיה שב לביתו לאכול ולאחר מכן היה נכנס לבית המדרש, וחושב לעצמו, שהגויים יהרגו זה את זה ואחשורוש אכן היה נהרג.

זהו מעשה חוצפה שגורם למלך או לפרעזידענט שלא יוכלו לישן בלילה מחמת גודל כעסם על החוצפה שיש לאיש זה. אף שיש לו לפרעזידענט את הכל, שכל בני המדינה משתחוים לו מתוך כבוד מלכים מיוחד, אך די כמה שיש אחד שאינו עומד בפניו בכבוד ודרך ארץ, ואינו צריך ליותר מכך כדי להפריע לו בכל עניניו, 'ס'פארשטעלט איהם דער מוח און 'ס'פארשטעלט איהם דער קאפ'.

זו היתה מהותו של גזירת המן. ובנוסף לזה היה שונא ישראל גדול אַ גרויסער אנטיסעמיט, ולכן גזר על בני ישראל 'להשמיר להרוג ולאבד'.

בעין זה היה גם לפני כחמישים שנה, שעמד מלך גדול וגזר גם הוא על בני ישראל 'להשמיר להרוג ולאבד את כל היהודים', ועשה כמעשה המן.

וזהו גזירה 'טבעית', 'ס'איז אַ נאטורליכע זאך, שמבינים את הענין על פי שכל ובדרך הטבע, מ'פארשטייט עם זייער גוט'.

אלא שלאחר מכן היה עוד מעשה, ש'בלילה ההוא נרדה שנת המלך', ודבר זה נגרם לו על ידי מה שלא היה לו מנוחת הנפש, 'ס'האט

על השני. כששני גויים רוצים להתמנות לפרעוידענט, כל אחד הנו מבין על השני.

בשהפרעוידענט מת, עומד ממלא מקומו

ואומר עליו הספר גדול. אך יתכן מאוד שליבו אינו אומר הספר, אלא ליבו אומר לעצמו 'מזל טוב', לפי שעכשיו נעשה הוא לפרעוידענט, אלא שצריך לעמוד ולדרוש הספר. ואם הדבר עולה בידו, הוא דואג שיזלגו כמה דמעות מעיניו. ואם אין הדבר עולה בידו, יאמר ההספר בלי דמעות. אבל בתוך ליבו אין שם לא דמעות ולא הספר, בליבו יש 'מזל טוב' גדול.

גם אחשורוש היה מבין גדול על המן, זיין ווייס פרעוידענט. ואם כן, למי יוכל לפנות לשיח את לבבו, 'צו וועמען גייט ער, צו וועמען האט ער זיך אויסצורעדען'.

באותה שעה נזכר המלך בעובדא של מרדכי הכתובה בספר הזכרונות, וראה שמרדכי איננו רץ לווייס פרעוידענט, הוא איננו רץ לשום דבר, 'ער לויפט נישט זיין אַ דאָס, ער לויפט נישט זיין אַ יעניץ', אלא יושב בביתו ולומד עם תלמידים.

המלך הבין אז שמרדכי הלזה הצילו באמת, ולא לקח על

אף אחד לא היה מגיע עם טענות למרדכי על מה שלא הציל את המלך, כי אין מי שיודע שמרדכי שמע דבריהם של בנתן ותרש, ומבין את שפתם. ובכל זאת הלך מרדכי וסיפר את כל המעשה לאסתר ונתברר שאכן בנתן ותרש רצו להרוג את המלך, ועי"כ הצילו את המלך.

המלך ראה שיש לו ידיד נאמן, והבחין בעצמו שמצד אחד אין לו מנוחת הנפש, 'ער איז נישט רוהיג', עד שאינו יכול לישון בלילה, שאע"ג דאיהו לא חוי מזוליה חוי, שהרגיש שיש כאלו שעומדים עליו להורגו ולהורידו מכסא המלוכה.

המלך חשב לעצמו, עם מי אני יכול לדבר, למי אני יכול לפנות, מי יבין אותי, מי ילחם עבורי, 'ווער וועט זיך אנעמען פאר מיר', האם המן יעמוד לימינו, הלא המן הוא ראש השונאים שלי. האם המן חושב על טובתו של המלך, המן הוא ראש השרים, הוא גוי מוצלח, א' מוויגליכער גוי, שמבין היטב במהלכים של הפאליטיק, ויש לו הכשרונות להנהיג את המדינה, ולכן מינהו לראש השרים.

האם ילך לשאול בעצתו של המן?, הלא יתכן שגם הוא סובר שטוב שייהרג אחשורוש והמלוכה תעבור אליו. הלא גוים מבינים אחד

המלך אמר כל זה לפי שמרדכי הנו אדם הנאמן למלך, שהציל את חייו. ואתה המן, איני יודע מה יש לי עמך, דבר אחד הנני יודע, שכבר נתת לי עצה אחת, להרוג את ושתי, ומה היה לי מזה ששמעתי בקולך, איזה רווח היה לי ממך, איני יודע. אבל דבר זה הנני רואה, שהעצות שלך הם להרוג. להבדיל מהמרדכי הוזה שנותן לי עצות של חיים, ואתה נותן עצות של הריגה.

המלך אמר לעצמו, עומד אני עדיין לפני הסעודה השניה עם המן ואסתר, ומי יודע מה הם זוממים נגדי, 'ווער ווייסט וואס זיי פלאנען אויף מיר'. מה לי ולצרה הזאת, אמנה את מרדכי לראש השרים, ואז יהיה לי איש נאמן לבטוח בו, ולשם מה אני צריך את המן.

לאחר שמינה המלך את מרדכי, תפס את המן ותלה אותו, כי לא כאב לו כלל מה יעלה בגורלו של המן. גם כל זה הוא בדרך הטבע.

'דאס איז אַ נארמאלע זאך', זהו הסדר הרגיל, שכשנתמנה מרדכי להיות ראש השרים, בוודאי שהדבר הראשון מה שעשו מרדכי ואסתר היתה, לבטל את גזירת המן להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים. אסתר ביקשה לפני המלך על אחיה ועל משפחתה ועל עמה,

זה שום פרס של ממון ולא כבוד, ולא ביקש מאומה על הצלת המלך. לא ביקש שימנו אותו עבור מעשה ההצלה שלו ל'פריים מיניסטער', אלא חזר לבית המדרש שישב קודם לכן. ובוה ראה המלך שמרדכי היה איש נאמן עבורו, 'דער מענטש איז איהם געווען געטריי'.

בלילה החשוך הזה, באמצע הלילה 'און אַ פינצטערע נאכט'. בזמן זה עשה עליו מרדכי רושם של איש נאמן.

מחשבותיו של אחשורוש המשיכו לחשוב, מאי האי. אני רואה שאסתר המלכה עושה סעודה והומינה אותי ואת המן, מי יודע מה שזוממים אסתר והמן לעשות נגדי, מהו פשרם של סעודות אלו, למה הזמינה אותי ואת המן יחד למשתה היין, מי יודע מה שרוצים לעשות נגדי, 'ווער ווייסט וואס מ'וויל מיר אפטהן'.

מחמת ההתרועעות של שני מחשבות אלו יחד במוחו, נהפכה מחשבתו של אחשורוש נגד המן, וציווה להמן 'מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי היהודי היושב בשער המלך אל תפל דבר מכל אשר דברת' (אסתר ג, י).

את מרדכי ואסתר שהיו נביאים, והם גילו את יד ה' שהיתה בכל המעשה הזה.

מרדכי ואסתר גילו שבאמת המן הוא שונא ישראל, א' אנטיסעמיט' שעמד וגור על ישראל להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, ורדף כבוד ולא היה יכול לסבול את הבזיונות שהיו לו במה שמרדכי לא השתחוה לו. אבל כשנגזרה גזירה זו, נגזרה הגזירה בשמים מחמת טעמים אחרים.

הלל המן אין לו שליטה ויכולת על הבריאה, ואפילו שהמן הוא שונא ישראל שרוצה להרוג את כל ישראל, אך רצונו הזה של המן שונא ישראל, אין לה שום השפעה על השי"ת. מה שעומד לו שונא ישראל אנטיסעמיט ורוצה להרוג את בני ישראל אין לה השפעה כלל. השי"ת מנהיג את הבריאה.

"נישט קיין האר קען א מענטש ליידען אויב ס'איז נישט דער רצון ה' דער מענטש זאל ליידען דער האר. און נישט קיין משהו פון א מענטש קען געראטעוועט ווערען אדער א ישועה פאר א מענטש זאל געהאלפען ווערען אין א קלייניקייט אויב ס'איז נישט דער רצון ה'."

האם יהרוג כעת את כולם, לא יתכן הדבר. הלא גם אסתר המלכה נמצאת בתוך הגזירה, ומה יהיה עם בני ישראל.

אז תפס אחשורוש את גודל מיפשותו במה שהלך אחר עצת המן הרשע וגור להרוג את בני ישראל. האם ישלם כעת רעה תחת טובה למי שהציל את חייו, האם יהרוג אותם עם כל בני משפחותיהם, עם מה ישאר.

תיכף ומיד ציווה לשלוח אגרות שניות שבני ישראל יכולים להיקהל ולעמוד על נפשם, ובני ישראל ניצלו. הצלה בתוך הטבע, א' נארמאלע זאך. די גאנצע מעשה איז א נארמאלע זאך. כל מעשה ההצלה של בני ישראל היתה בתוך הטבע, א' טבעיות'דיגע זאך.

המן גזר גזירה טבעית על ישראל להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, שזהו גזירה שכל מלך בכל מדינה ומדינה יכול לגזור. וגם האופן בו התהפך המעשה, היתה גם בדרך טבעי.

הפנימיות שבמעשה המן וההצלה - יד ה'

יש לנו לשאול, אם כן, שהכל היה נסתר, איך הגיעו בני ישראל להתעוררות. אלא שהקב"ה העמיד

טבעיות/דיגער קוק'. זהו ההשקפה האמיתית איך היה המעשה באמת, איך היתה הנהגת הבורא בשעת הגזירה ובשעת ההצלה.

הצרה התחילה על שנהנו מסעודתו של אותו רשע. אחשוורוש עשה סעודה, ואלפי בני ישראל תושבי שושן הבירה הלכו והשתתפו בסעודה זו. ישבו בגינת ביתן המלך ואכלו שם.

בחצר המלך הכינו סעודה כיד המלך עם כל גינוני העשירות. השולחנות הכיסאות והריצפה, 'און די פלארס', הכל היתה באופן העשיר ביותר, כמו שנאמר באריכות במגילה, שריצפת החצר היתה מבהט ושש, 'מייערע מארמל שטיינער'.

בסעודה נתנו לאכול את המאכלים והמשקאות הטובים ביותר, כרצון איש ואיש, וישבו שם יחד עם המלך וכל השרים, וכל אחד ישב שם מתוך כבוד מלכים נפלא, וזה היה 'שנהנו מסעודתו של אותו רשע'.

החטא לא היתה אכילת מאכלים אסורים ושתיית משקים אסורים, הרי אכלו שם מאכלים כשרים בהכשר מהודר. הבשר היתה

"צווייטער מעג איהם גיין העלפען וויפעל ער וויל, אבער אויב ס'איז נישט דער רצון ה' אז דו דארפט נעהאלפען ווערען, וועסטו נישט נעהאלפען ווערען. דאס איז דער פנים פון דער בריאה ווי דער אייבערשטער פיהרט די בריאה מיט השגחת ה'".

האדם לא יסבול אפילו שערה אחת אם אין זה רצון ה' שיסבול כדי שערה. האדם גם אינו יכול להיוושע אפילו כדי שערה אחת, ואפילו בדבר קטן לא זוכה לישועה, אם אין זו רצון ה' שיוושע.

גם אם השני ינסה לסייע לו בכל מה שירצה, אם אין זה רצון ה' שיוושע לא תהיה לו ישועה. זהו פנימיות הבריאה בדרך שהשי"ת מנהיג את הבריאה בהשגחת ה'.

סיבת הגזירה ודרך ההצלה

דבר זה גילו מרדכי ואסתר ברוח הקודש. הם גילו את האמת, איזה דבר גרם לגזירת 'להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים'. ואיך היתה נתיב ההצלה של כלל ישראל.

זהו מעשה שונה לגמרי. אין זה כפי איך שהדבר נראה בהסתכלות טבעית, 'דאס איז נישט דער

מרדכי היהודי, ומחמת חששותיו להבין פשר הסעודה שעשתה לו אסתר עם המן, ומי יודע מה שזוממים המן ואסתר כנגדו. אלא שבחיזונית סיבב השי"ת שבאופן זה ובצורה זו תבוא ההצלה. אבל פנימיות ההצלה של ישראל היתה על ידי התשובה והמעשים טובים שעשו ישראל.

על ידי הנם שהיה להם, על אף שבני ישראל נשאר עדיין בגלות, כי בני ישראל היו בגלות לאחר חורבן בית המקדש, וראו בני ישראל שכל מה שנעשה עימם, הכל נפעל על ידי השי"ת המשגיח על מעשיהם, על המעשים הטובים של כלל ישראל ועל המעשים הלא טובים של כלל ישראל, וראו את יד ה' שבתוך המבוע.

האור שהאירו מרדכי ואסתר
לראות יד ה' שבתוך הטבע

מי גילה להם ראיית יד ה' בתוך הטבע, מי האיר לבני ישראל באור גדול את הפנימיות של הטבע, 'ועד האט באשיינט מיט אזא גרויסע לעכטיקייט דער פנימיות פון דער טבע'. הארה זו האירו הנביאים לבני ישראל, מרדכי ואסתר האירו לבני ישראל.

שחוטת על ידי שוחטים מהודרים, ונזהרו בכשר וחלב. היין היה יין מבושל.

החמא היתה כמה שנהנו מכל העסק מסביב! אמנם הגויים אכלו טריפה והיהודים אכלו כשר, אבל הנאתם היתה שווה כהנאת כל היושבים שם, שנהנו מכל הסעודה וכל מה שהיה שם, 'פון דער גאנצער אנשטעל'.

מצב זה של 'שנהנו מסעודתו של אותו רשע', נמשכה למשך שבוע שלם.

החמא של 'נהנו מסעודתו של אותו רשע היתה, מה שנכנסו ונשתקעו לגמרי בתאוות העולם הזה והנאות העולם הזה, 'מ'לאזט זיך אריין אינגאנצען אין די וועלמליכע תאוות און די וועלמליכע הנאות', אלא שנהרו שהכל יהיה כשר בתכלית הכשרות.

מעשה זו היתה סיבה מספיקה להוריד את הכלל ישראל לשאול תחתית. זו הסיבה שבגללה נגזר על בני ישראל הגזירה של להשמיד להרוג ולאבד.

איך הגיע ישועתם של ישראל?, הישועה לא היתה משום שאחשורוש נזכר שיש לו נאמן בשם

ונשתנה הכל. פתחו את כל בתי האסירים, התירו שמירת שבת ולימול הבנים. מלמדים שם תורה ומותר לאכול שם כשר.

דבר זה קרה בדורנו לפני שנים בודדות, והיא ממש כמו אותו מעשה שהיה בימי אחשורוש, והדבר נכתב בכל הציטוטונגן.

כשרואים מעשה זה, מה רואים. רואים מעשה בתוך הטבע, 'ס'איו א נארמאלע זאך', שהגויים הפילו את המושל הקודם, את הקאמאניסט, ולקחו מושל אחר שאינו קאמאניסט. ולפי שהמושל החדש אינו קאמאניסט נשתנו כל החוקים במדינה.

לולי מרדכי ואסתר, היו אומרים כך גם לאחר מעשה אחשורוש. כי הנם נעשתה בתוך הטבע, הוחלף הפריים מיניסטר. בתחילה היה המושל שונא ישראל גוי רשע, ועכשיו נעשה למושל יהודי צדיק, וממילא נתבטלה הגזירה.

בכל דור ודור יש בכל המדינות כעין מעשים אלו. האם נזכרים על ידה שיש בורא עולם, מי זוכר מהדבר הזה. כשהפילו את הקאמאניסטען מה אמרו האנשים, בני המדינה ברוסלאנד מאסו בקאמאניסטען ולכן הפילו את

אילו לא היו שם מרדכי ואסתר, היו מספרים הסיפור כמו שכותבים בניזופייפער'ס, שיצא גזירה שגזר המן על ישראל, ולאחר מכן נתבטלה הגזירה על ידי מה שנתמנה מרדכי לפריים מיניסטער והמלכה הלכה לבקש לפני המלך, והתבטלו כל הגזירות.

האמת הוא, שאם נעין בניזופייפער'ס שבכל הדורות, נמצא שכעין מעשים אלו היו בכל שנה ושנה. בזיד אמריקע היתה מדינה והקאמאניסטען הנהיגו את המדינה. או ברוסלאנד, שקמו הקאמאניסיטען והיו שם רשעים מרושעים כמו סטאלין ולענין ימח שמו. ועוד רשעים כאלה, חבריהם של המן ופרעה.

הקאמאניסיטען הנהיגו מדינה, ועקרו בה כל זיק של יהדות, זיי האבען אויסגעריסען יעדן פונק פון אידישקייט', וגזרו על המילה ועל השבת, על מצה ועל נרות חנוכה ועל הכשרות. הם הוציאו לשמד מיליוני בני ישראל, ורצחו המוני בני ישראל, 'מ'האט אויסגעהרג'ט אויף רעכטס און אויף לינקס'. דם יהודי היה הפקר כמים, וגם את הגויים הרגו.

לאחר שנים, נתחלף המושל ונעשה שם מלך חדש,

בני ישראל ראו איך שהים נבקע, עד שגם השפחה אמרה 'זה אלי ואנוהו'. גם גוי פשוט ראה שהגוי המצרי כששותה מימיו היא מתהפכת לו לדם, ואילו היהודי ששותה מאותם המים שותה מים צלולים.

ובן בעת מכת צפרדע ראו בחוש איך שמכת הצפרדע נמצא רק אצל המצריים ולא אצל בני ישראל. וכן במכת בכורות ראו בחוש איך שבכורי מצרים מתו ובכורי ישראל ניצלו, ולא הוזקו לנביאות כדי לראות את יד ה'. גם שפחה ראתה דבר זה.

אך במעשה אחשוורוש הוזקו לנביאים שיגלו ויראו להם את האמת.

בשראו בני ישראל את יד הקב"ה בתוך הטבע, התפעלו בשלימות מהגם וקיבלו על עצמם שמירת התורה. לא רק במידה אחת, בכוח אחד של כוח ההתפעלות וההתרגשות אמרו נעשה ונשמע, אלא שעל ידי מה שראו והבינו את הניסים שנעשו עמם בתוך הטבע, על ידי כן התקרבו לתורה עם כל כוחותיהם ואמרו 'נעשה ונשמע'.

ההתעוררות לזה היתה, כי כשהלכו לסעודת אחשוורוש חשבו, שלא יתכן שלא

השלטון הקודם ונשתנו כל החוקים והכל נשתנה.

אילו היה לנו היום בומגנו מרדכי ואסתר, היו הם מבארים לנו שכל הנס נפעלה על ידי התפילות של התינוקות של בית רבן, או על ידי המצוות שקיימו בני ישראל בעולם, או שזכות האבות מהדורות הקדומים התעוררה כעת ודין גרמא ששלטון הקאמאניסטען נפלה. הדברים לא נעשו על ידי גוי זה או גוי אחר.

אך בפועל אין לנו מגילה כזה, ואין מי שיכתוב מגילה זו, ולא יהיה פורים על הפלת הקאמאניסטען. ולמרות שעל ידי הפלת השלטון היתה הצלה גדולה לבני ישראל יושבי רוסלאנד לא ייכתב מגילה זו, לפי שעשיית המגילה פירושה שצריכים להראות את יד ה' שיש בכל המעשים שהיו, וכדי להראות את פנימיות יד ה' שהיתה בכל המעשים שקרו שם, זקוקים לכוח הנבואה.

בשהיו הניסים בשעת יציאת מצרים, ובכל המלחמות שעשו בני ישראל בארץ ישראל, לא היו צריכים נביאים שיגלו ויראו להם שיד ה' עשתה זאת, כי אז אפילו שפחה ראתה בים איך שהכל על ידי הקב"ה.

אבן היה שם 'נהנו מסעודתו של אותו רשע', כי בעיניהם היתה זאת הדבר הטוב ביותר שיכול להיות, 'ס'זאל זיין גוט און וואהר'.

אבל אז למדו בני ישראל ממרדכי ואסתר שהענין של 'נהנו' מסעודתו של אותו רשע, המיטה עליהם את הגזירה הנוראה של להשמיד להרוג ולאבד.

על ידי מרדכי ואסתר לומדים איך להסתכל ולהתבונן על כל פרט ופרט באופן אחר לנמר, 'מיט א אנדערע קוק'. מה שנראה בעינינו כטוב, אין זה אלא רע. ומה שאנו מדמים שזהו רע, זהו באמת טוב. מהות הטוב הוא רק לקיים את התורה ולשמוע בקול ה'. אפילו בענינים גשמיים.

בני ישראל חשבו שכשהולכים להשתתף בסעודתו של אותו רשע, תבוא עליהם טובה לכל הפחות בגשמיות, ומתעתד להגיע עליהם גדולה וכבוד כי הגיעו זמנים של חירות, 'אזא פרייהייט', שמתחשבים כל כך עם בני ישראל והתורה, ונותנים לבני ישראל את כל צרכיהם ברוחניות ובגשמיות, ועל ידי כן נתמלאו בהרגשת אושר גדול, 'א גליק האט אונו אנגעכאפט', ואמרו שעדיין לא היה בהיסטוריה כמו המלך הזה.

ישתתפו בסעודת אחשורוש. ולא עוד, אלא שהודו להשי"ת על מה שאין היום שנאת ישראל, 'ס'איז נישמא קיין אנטיסעמיטיזם מער', ושנאת ישראל התבטלה מהעולם.

הם חשבו שזה שהמלך בעצמו שלח לקרוא לבני ישראל לארמון המלוכה יחד עם כל הגוים לסעודה שהוא עושה, ונותן להם מאכלים כשרים. ולא רק שאינו כופה עליהם לאכול מאכלים שאינם כשרים, אלא שהוא עוד מעמיד להם שוחטים מהודרים ביותר, והביא לסעודות הללו את המשגיחים המומחים ביותר, מה שייך יותר טוב מזה, 'דאס איז דאך די בעסטע זאך'. הלא זהו כבוד גדול לעם ישראל, וממש ההיפך של שנאת ישראל.

על אחשורוש אמרו שמדובר במלך אוהב ישראל, מחסידי אומות העולם, המזמין את בני ישראל לסעודתו יחד עם כל האומות, וגם מעניק להם את הכבוד הגדול ביותר, ומסייע בידם שיוכלו לאכול מאכלים כשרים ומהודרים ביותר, שהביאו שוחטים מהודרים ומשגיחים טובים ויבשלו את הכל בכלים שלהם, ומעמיד להם את כל צרכיהם מתוך עשירות מופלגת כיד המלך, כמו שנותן לכל הגוים. הדבר הזה נחשב בעיניהם לאושר גדול.

יושבים לפניו, ושקים במתניהם ועוסקים בתורה'.

בימים ההם כשיצאה הגזירה של להשמיד להרוג ולאבד, ישבו ילדי ישראל לפני מרדכי ועסקו בתורה בתעניתם, 'והיו צועקים ובוכים', על הצרה שפקדה אותם.

מה עשה המן הרשע ברוב גאוותו, 'ומנה אותם ומצא שם כ"ב אלף תינוקות, השליך עליהם שלשלאות של ברזל והפקיד עליהם שומרים, ואמר, למחר אהרוג אלו התינוקות תחילה, ואחר כך אתלה את מרדכי'.

כשהתפרסם הידיעה הנוראה בשושן הבירה

שהמן המושל הטיל שלשלאות של ברזל על כל הכ"ב אלף תלמידים שיושבים לפני מרדכי, והעמיד עליהם שומרים לפי שמחר הוא עומד להרוג את כולם, 'והיו אמותיהם מביאות להם לחם ומים'. וכנראה שלאמהות נתנו רשות שיגשו לבניהם, והביאו לבנים לחם ומים, 'ואומרות להם, בנינו, אכלו ושתו קודם שתמותו למחר, ולא תמותו ברעב'.

זה היה דבר פשוט אצל האמהות שאין מי שיציל את בניהם מידי המן הרשע, וכפי מה שאמר כך יהיה, כמו שהיה אצל הנאצי'ם, שכשהגיעו הרשעים עם שלשלאות של ברזל כדי

אך הנביאים הראו לבני ישראל, שאמנם אתם מדמים שמעודה זו הוא האוישר שלכם, אבל באמת זהו האסון שלכם, 'דאם איז אייער אומגליק'. שכן מה שנהגו במעודה זו הביאה עליהם את הגזירה של להשמיד להרוג ולאבד.

כשבני ישראל ראו ענין זה, תיכף ומיד הכירו בזה בכל הכוחות שיש בהם, ואז נשתעבדו כל הכוחות שיש בבני ישראל לקבלת התורה מרצון, לפי שהכירו בזה שכל השאיפות צריכים להיות כרצון הבורא, ומה שאינו כרצון ה' זהו היפך האמת.

נס ההצלה על ידי התשב"ד

איך היתה הצלתם של ישראל? המן היה אז ברום המעלה, וורש אשתו נתנה לו עצה שיעשה עץ גבוה חמישים אמה ויתלה את מרדכי על העץ, ואז יהיה ברום המעלה ממש, כי כעת רק מרדכי היהודי עומד לו בדרכו, וכשיעמיד את העץ, ולמחרת יתלו את מרדכי על העץ, יתעלה עד שמי רום ממש.

ואמרו במדרש (אסתר רבה מ, ד), 'לאחר שעשה העץ, הלך אצל מרדכי, שהלך לפגוע בו. 'ומצאו שהיה יושב בבית המדרש, והתינוקות

לשחוט את ילדי ישראל, עשו כן בפועל.

'מיד היו מניחין' התינוקות 'ידיהם על ספריהם ונשבעים בחיי מרדכי רבינו, לא נאכל ולא נשתה, אלא מתוך תעניתנו נמות', שביקשו למות מתוך תשובה ותענית, ולא לאחר אכילה ושתיה.

'נעו כולם בבכיה', שאפילו שעד עכשיו גם כן התפללו ובכו מחמת הגזירה של להשמיד להרוג ולאבד. אך כעת כבר נכרכו השלשלאות של ברזל עליהם, והשומרים עומדים שם, וידעו שזהו הסוף, ולכן פרצו כולם בבכיה גדולה, 'עד שעלתה שועתם למרום, ושמע הקב"ה קול בכייתם'.

'כבשתי שעות בלילה, באותה שעה נתגלגלו רחמיו של הקב"ה, ועמד מכסא דין' - שעד עכשיו ישב הקב"ה על כסא הדין, שנתן לגזור גזירה נוראה זו על ישראל, ועכשיו עמד מכסא דין 'וישב בכסא רחמים, ואמר, מה קול גדול הזה שאני שומע כגדיים וטלאים, עמד משה רבינו לפני הקב"ה ואמר, רבוננו של עולם, לא גדיים ולא טלאים הם, אלא קמני עמך שהם שרויים בתענית היום שלשה ימים ושלושה לילות, ולמחר רוצה האויב לשחטם כגדיים וטלאים'.

'באותה שעה נמל הקב"ה אותן אנרות שגזר עליהם שהיו חתומות בחותם של מיט, וקרעם, והפיל על אחשורוש בהלה באותו לילה, הדא הוא דכתיב (אסתר ג, א), בלילה ההוא נודה שנת המלך'.

איך אנו יודעים מה שהיה באותה שעה בשמים?. דבר זה נתגלה לנו רק על ידי חז"ל מה שקיבלו ממרדכי ואסתר, שבאופן זה היתה גם ההצלה של עם ישראל. כי חז"ל והנביאים מלמדים אותנו מה היה פנימיות ההצלה של ישראל מידי שונאיהם.

אנו ראינו איך שהשלטון של הקאמאניסטן נפלה, וכל הגזירות הרעות התבטלו על ידי כן. אך במעשה אחשורוש הראו לנו הנביאים איך היה המעשה בפנימיות. הגזירה לא התחילה על ידי המן ואחשורוש - אמנם המן ואחשורוש היו רשעים גמורים, ועבור רשעותם ינחלו גיהנום לנצח נצחים, כי הם היו רשעים נוראים - אבל מהיכן שאבו הם את הכוח לבצע את זממם הרעה - על ידי מה שנהגו ישראל מסעודתו של אותו רשע.

מה שהגזירה התבטלה לא היתה כי הפריים מיניסטר הוחלף, שמרדכי נעשה למושל. השינוי היה לפי שבני ישראל שבו בתשובה.

כי רק דברים אלו חשובים לפני השי"ת. תורה ותשובה ומעשים טובים מסירים גם שלשלאות של ברזל, ומבטלת הגזירות הקשות ביותר שנגזרו על ידי שונאי ישראל הגדולים ביותר.

בני ישראל למדו שהצלתם לא היתה על ידי מה שמרדכי נעשה לראש הממשלה, אלא שמרדכי נעשה לראש הממשלה משום שנגזר על בני ישראל שינצלו, לפי שראויים המה להינצל, ולכן נעשה מרדכי לראש.

בשהשיגו בני ישראל ענין זה, על ידי השגה זו נכנעו כל הכוחות הפנימיים של בני ישראל, וקיבלו עליהם בכל כוחותיהם את ה'נעשה ונשמע'.

בשעת מעמד הר סיני היו שאר הכוחות של ההתנגדות שקמים ולא פעלו בשעת מעשה, ורק הכוחות הטובים, ההתפעלות וההתלהבות לעבודת ה', לאמונה ולתורה פעלו אז. כי אילו היו אז כל הכוחות שבהם פועלים, לא היו זוכים להגיע לנעשה ונשמע כראוי.

לכן היו צריכים ל'כפה עליהם הר כניגית', והיה בזה צד אונס. אכן כשנתגלה בימי אחשורוש לבני ישראל פנימיות הבריא, ונתגלה

והחלק המעולה ביותר בתשובתם ומה שגרם שהקב"ה עמד מכסא דין וישב על כסא רחמים, היתה על ידי קול תפילתם של העשרים ושנים ילדי ישראל שלמדו תורה בזמנים קשים אלו. בשעות הקשות של הגזירה להשמיד להרוג ולאבד המשיכו לעסוק בתורה. אז זרקו עליהם הרשעים והמן שלשלאות של ברזל, והם נשבעו שימותו מתוך תשובה ומעשים טובים.

זה מה שגרם שהקב"ה יעמוד מכסא דין וישב על כסא רחמים.

בשראו בני ישראל מה שהנביאים גילו להם איך הוא סדר ההנהגה של כביכול עם כלל ישראל בימי הגלות והחשכות, שהשי"ת מנהיג את בני ישראל, ואיך שהכל תלוי בתורה ובמעשים טובים ובתשובתם של בני ישראל. וכל שאר ההצלחות שמדמים שיש מושל אוהב ישראל ושאנו שווים ככל הגוים, שאין רודפים אותנו ואין רודפים את דת ישראל, שאפשר לנהוג כדת ישראל, מ'קען זיך פיהרען איריש און כשר למהדרין', וזוכים לכבוד המלכות, ומרגישים שבמלה האנטיסעמיטיזם מן העולם, כל זה הוא שקר וכזב, וכל מה שרואים אין בה כלום.

הדבר היחיד שמשפיע היא תורה ותשובה ומעשים טובים,

לזכות לגמר של קבלת התורה, שישעבד האדם את כל כוחותיו הפנימיים והרצונות לקבלת התורה, זהו סגולת הזמן של ימי הפורים.

במד'י שנה בשנה נבקש מהבחורים תלמידי הישיבה שישתתפו וישאו בעול בהחזקת הישיבה, במקום תורה שלומדים, 'מחזיק זיין דער אייגענער מקום תורה וואס מ'לערענט'. ועל ידי מה שמשתדלים בהחזקת המקום תורה שלומדים שם, יש בזה משום 'מלכותו ברצון קיבלו עליהם', שמחשיבים את התורה שלומדים ואת מקום התורה שלומדים שם.

מה שמקבלים העולם לשאת בעול החזקת התורה הגשמי זהו חלק מקבלת התורה, וזהו החלק של זבולון, הקבלה להחזיק את המקום תורה שלומדים שם, 'מחזיק זיין דער אייגענער מקום תורה'.

צריכים להשתדל לארגן שכל הבחורים ישתתפו בענין הזה של החזקת התורה של מקום התורה, ונזכה לקבלת התורה, והשי"ת יוסף עלינו מידת הרחמים כמו שאמרו במדרש, ונזכה לישועות ונחמות לכל ישראל.

להם הסתר שבבריאה, וראו יד ה' שיש בכל פרט גם בשעת ההסתר, וראו מהו הגורם להצלחה וברכה, ולעומתו מה גורם לצרה ואסון, אזי נכנעו כל הכוחות וכל הרצונות של בני ישראל ונשתעבדו ל'נעשה ונשמע'.

קדושת ימי הפורים

אנו עומדים עכשיו בימי חודש אדר, והשבוע חל שבת זכור ומחיית עמלק, שיש לו שייכות גדולה למעשה פורים ומפלת המן, שכן המן היה מזרע עמלק, והימים האלו מסוגלים להתחזק בהם, שיהיה 'קיימו מה שקיבלו כבר'.

צריכים להיזהר ביותר שחלילה לא ימלאו את ימי הפורים עם דברי הבל, יום הפורים אינו יום של היתר לעשות מעשה שטות והבל, 'ס'איז נישט קיין היתר זיך צו נאריש מאכען'.

אדרבא, על יום הפורים איתא מהארז"ל שיום הכיפורים הוא כפורים, שבפורים יכול האדם להשיג מדריגות רמות ונעלות עד מאוד על ידי העבודה של 'קיימו מה שקיבלו כבר'. כי סגולת הזמן הוא

שיחה ליל פורים תרש"ם

שמחת פורים מהו

געווען דעמאלטס ביי דער נס פון פורים.

לכּן לא יתבטל היו"ט של פורים מישראל, לפי שהיא לא באה רק מחמת החטא של ישראל, אלא שבאמת היה חסר ענין בגמר הבנין של הכלל ישראל.

זהו ההבדל בין מגילת אסתר לשאר דברי הנביאים. שאר דברי הנביאים ותוכחתם, נגרמה על ידי מצב שלא היה צריך שיהיה, שבני ישראל באו לידי חטא, ועל ידי התוכחות של הנביאים עזבו את דרך החטא. נמצא, שחטאי כלל ישראל גרמו שיצטרכו לכל דברי הנביאים.

אך הענין של נס פורים הצטרכו לה עבור ההשלמה והגמר של קבלת התורה. ולולי זה לא יתכן שתהיה השלמת וגמר קבלת התורה בישראל.

נמצא, שנס פורים היתה ענין שלכתחילה הצטרכו בני ישראל לעבור, דאם איז אַ לכתחילה דיגער חלק וואס דער כלל ישראל האט געדארפט אדארך מאכען און אַדארך לעבען, לפי שהיא

קבלת התורה הושלמה על ידי הנס של פורים, המצב שהיה אז בשושן הבירה ומלכות אחשורוש שהקיפה את כל בני ישראל, על ידי מה שעברו את המצב הזה, על ידי מה שעברו את נס פורים שקרה אז, 'מיט'ן דארכלעבען דער נס פון פורים וואס איז דעמאלטס געשעהן, דבר זה היתה השלמת וגמר קבלת התורה אצל בני ישראל.

נמצא, שנס פורים והפועל יוצא מהנס של פורים שנשאר אצל בני ישראל, לא היתה פועל יוצא של חטא, שהיתה גזירה כתוצאה של עונש על חטאים שחטאו וניצלו מהגזירה, ובעצם היה זה דבר שלא היה צריך לבוא לעולם בכלל.

הנס של פורים היא כי היה חסרון בקבלת התורה והצטרכו להעמיד את גמר הבנין של כלל ישראל במה שנוגע לענין של קבלת התורה, כי עד אז נחסר ענין זה שבני ישראל יחיו ויעברו את המצב שהיתה אז בשעת הנס של פורים. 'ס'האט אויסגעפעלט אדארך צו גיין איבער צו לעבען דער גאנצער מצב וואס איז

גם בקריאת ים סוף נאמר שראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים, אך עדיין לא היתה אז הגמר של קבלת התורה על ידי גילויים אלו שזכו להם בני ישראל. אבל על ידי הצרות שהיו בימי מרדכי, על ידי הגזירה של להרוג ולאבד את כל היהודים, שהיתה גזירה קשה בהרבה יותר מכל הגזירות של פרעה, על ידי כן היתה הגמר של קבלת התורה.

גם ההצלה של פורים היתה באופן שבנ"י לא היו בכלל המאמינים. כי אילו לא היו שם מרדכי ואסתר כשנעשה הגם של פורים, היו מקבלים את הגם כאילו קרה כאן מאורע פשוט, 'אלץ א' פשוט' ער געשענישט', והיו מפרשים את כל הניסים שקרו שהיו בדרך הטבע.

הניע גוי, רשע גדול, וגזר גזירה, וגרם למלך שיגזור גזירה להשמיד להרוג ולאבד, ואז הכנים המלך את המלכה, והמלכה פעלה אצל המלך שיהפוך את הגזירה ושיהרגו את השר שהניא אותו לגזור את הגזירה הזו, ועל ידי כן נתהפך הכל לטובה.

אילו לא היו שם מרדכי ואסתר שיעוררו את כלל ישראל, היה עובר כל הגם של פורים באופן שלא היה נחשב כלל כנס, 'ואלט דער גאנצער נס פורים אדארך גענאנגען

היתה גמר הבנין והצורה של כלל ישראל.

לכן אמרו חז"ל (ילקוט"ש משלי תתקמד), אף 'שכל המועדים עתידין ליבטל, וימי הפורים אינן בטלים לעולם'.

מה שנפעל בכל שנה בפורים

איתא, שהגם וכל הענין של ימי הפורים מתחדשת בכל שנה מחדש. בני ישראל עוברים בכל שנה את הענין של פורים. והענין שבני ישראל עוברים בכל שנה בפורים זהו השלמת וגמר הצורה של כלל ישראל.

המעלה של ניסי פורים יותר

מיציא"מ - ההשגחה שבתוך הטבע מעם הדבר הוא, לפי שיש בניסי פורים מה שלא היתה בגם יציאת מצרים. ביציאת מצרים היו ניסים גלויים, והיו שם משה רבינו ואהרן, והיו שם התגלויות גדולות.

במתן תורה פתח השי"ת עליונים ותחתונים ובני ישראל קיבלו מרצונם את התורה ואמרו געשה ונשמע. ועל ידי ההתגלות הגדולה שהיתה שם התרוממו מאוד וזכו להשיג מדריגות של נבואה, ששמעו בעצמם את דבר ה'.

מנהיגו, והאדם עובר את זה ומקבל את הניסים מתוך קרירות.

זהו דבר ברור שכל יחיד עובר בימי חייו ענינים שהם מעין הנם של פורים בתוך דרך הטבע.

ויש להתבונן מה היה מיוחד בנם פורים שהביא את הכלל ישראל לגמר הקבלה, שהיא גמר הבנין של כלל ישראל, מה שלא נפעל על ידי ניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף ומעמד הר סיני.

והענין הוא הא גופא, עצם הקושיא זהו התשובה. כשעברו כלל ישראל את הניסים הללו, וכשראו והבינו והשיגו את השגחת הבורא, איך שהשי"ת מנהיג את הכלל ישראל בזמנים הקשים ביותר, וראו את יד ה' לא רק בזמנים שצריכים לגאול את ישראל ממצרים או כשצריכים לתת להם את התורה, אלא שבכל המצבים, במצבים הקשים ביותר, כשהיה גזירה של להשמיד להרוג ולאבד, שלא ישאר שריד ופליט מישראל, שהגזירה היתה כפשוטו להרוג את כל איש מישראל, טף ונשים, ובמצב זה ראו איך שהשי"ת מנהיג את ישראל, ואיך שיש חשבון בכל פרט ופרט מן השמים.

און ס'ואלט גארנישט געווען קיין נם אינגאנצען, ולא היו משיגים שקרה כאן איזה נם.

"וויפיהל יעדער מענטש ביי זיך אליין, ניסים וואס דער מענטש לעבט, וויפיהל אמונה מעין דער נם פורים לעבט יעדער מענטש אדארך פאר זיך אליין, און ער ניט עס אדארך מיט גארנישט, ער זעהט נישט דער יד ה', ער זעהט נישט דער השגחת ה', אז דער אייבערשטער פיהרט דאס, און דער פלאן ווי אזוי דער אייבערשטער פיהרט דאס, און דער מענטש גייט עס אדארך מיט א קאלטקייט".

"דאס איז ברור אז יעדער יחיד גייט אין זיין לעבען אדארך ענינים מעין דער נם פורים, אין דער דרך הטבע".

האמת הוא, שכל אדם כשלעצמו עובר בחייו הרבה פעמים עניני ניסים שהם מעין הנם של פורים, ועובר אותם באופן של מה בכך, ואינו רואה את יד ה', ולא את השגחת ה' שהשי"ת מנהיג הכל, והתוכנית והאופן איך שהשי"ת

שהעבודה היתה קשה מאוד עבורם נועדו יחד לדבר איך להרוג את המלך כדי לקבל חירות מעבודתם. אבל מה היה האמת, כל זה היתה כדי שיכנס מרדכי בספר הזכרונות של אחשורוש, ולכן עשו מן השמים ששני הגויים האלו ידברו ביניהם להרוג את אחשורוש.

ובמו כן, כשהיה הגזירה שיקבצו את הנערות הבתולות מכל מאה ועשרים ושבע המדינות, היה נראה הדבר כדבר טבעי, מאחר שהמלך צריך לבחור לו מלכה, לכן נהג כמו טיפוש, 'פיהרט ער זיך אויף אַ נארישער אופן', שהכין לו מלכה, כי היה מלך טיפוש, והכין עבורו מלכה באופן של טיפשים, א' נארישער מלך אויף אַ נארישער אופן טוהט ער זיך צוגרייטען די מלכה'.

אך מה היה האמת, הסיבה מה שנהג אחשורוש באופן זה היה, לפי שאסתר היתה צריכה להיכנס לבית המלך, ולכן היה המלך צריך לקבץ את הנערות הבתולות מכל המדינות, והיה על זה 'ויפקד המלך פקידים' ויקבצו את כל נערה בתולה, כדי שתיכנס אסתר לבית המלך.

ובן היה גם כאשר ושתי לא שמעה בקול המלך, וממוכן הציע למלך שיהרגו אותה על מה שלא

הנסים שבתוך הטבע שבאו להצלת ישראל

בשראן ששני גויים נאספים יחד כי רוצים המה להרוג את המלך, שבגתן ותרש נועדו להרוג את המלך, ודבר זה נפעל לפעמים ששני גויים מבקשים להרוג את המלך, והטעם מה שרצו להרוג את המלך היה כמו שאמרו בגמרא (מגילה יג:), שהמלך דרש מהם עבודה רבה מדי, ולא היו יכולים לסבול את ריבוי השימוש שהמלך דרש מהם, ולכן נועדו יחד להרוג את המלך על ידי שיטילו סם במאכלו.

זהו מעשה שבתוך הטבע, 'ס'איז אַ נאטורלאכע זאך', ששני עבדים שרואים את העבודה הרבה שנופלת עליהם, ואין הם יכולים לסבול את ריבוי העבודה, ולכן הם נאספים יחד לדבר ביניהם כיצד להרוג את המלך.

אך לאחר מכן הכירו בני ישראל מה היה העניין בזה, ששני גויים אלו נועדו יחד כדי להרוג את המלך, כדי שעל ידי כן יכתב שם מרדכי בספר הזכרונות של המלך, כדי שעל ידי כן כשיהיה 'בלילה' ההוא נרדה שנת המלך' (אסתר ג, א), יזכר אחשורוש ממעשה זה שמרדכי הצילו ממות.

מעשה זה נראה היה שהיא על פי דרך הטבע, ששני עבדים

אבל חז"ל לימדו אותנו, הם מגלים לנו והם מאירים לנו את האור, חז"ל לערנען אונז, זיי זענען אונז מגלה, זיי ווארפען אַ לעכטיקייט, אַ אור, על כל המאורעות שהיו שם, זעהן די אלע געשעהנישען, לראות בכל המאורעות שהיו בהם יד ה', איך שהיה הכל תוכנית אלוקית, אַ געטליכער פלאן, עבור הצלת כלל ישראל.

בשעה שהכין השי"ת את ההצלה, בשעת ס'האט זיך געפלאכמען דאס, היו אז צרות צרורות בישראל, גזירות של להשמיד להרוג ולאבד.

הנהגת כל העולם כדי להטיב עם ישראל

הא גופא מה שלאחר שנגמר הגם הכירו בני ישראל את יד ה' והשגחת ה' בכל ההנהגה, והכירו עם ישראל את אהבת השי"ת אליהם, עד כמה הוא קרוב אליהם, איך שהשי"ת מנהיג את כל העולם ואת כל המלוכות, שהרי אחשוורוש היה מושך בכיפה, ובוה ראו והכירו איך שאת כל העולם כולו, כל הגוים וכל האומות, די גאנצע גוי'שע וועלט, די גאנצע וועלטליכע וועלט, את הכל מנהיג השי"ת רק על פי החשבון להטיב עם כלל ישראל.

שמעה בקול המלך. והטעם מה שאמר בן ממוכן אנו מבינים, כי ממוכן זה המן (מגילה יב:), שהיה שר רשע, ולפי שלא רצתה המלכה לשמוע בקול המלך, לכן גזרו עליה שתיהרג, והיה נראה הדבר שהוא דבר שבתוך הטבע.

אבל מה היה האמת, הטעם מה שנהרגה ושתי היה כדי להכין את הדרך שאסתר תוכל להיכנס לבית המלך, ולשם כך הרגו את ושתי.

כל הניסים שהיו שם, כשנפרש מה שהיה שם כפשוטו, כשראו בני ישראל בשעת מעשה מה שהיה שם, ראו שם דברים שבתוך הטבע, מ'האט אין אלעס געזעהן נאטורליכע זאכען'. ואילו לא היו מרדכי ואסתר מעוררים את בני ישראל, היה נגמר כל הגם של פורים.

גם אילו היה ההצלה נפעלת על ידי מרדכי ואסתר, אבל איך היה מתקבל הגם בישראל, כדבר של מה בכך. כלל ישראל חיו תחת שיעבודו של מלך, והמלך גזר גזירות נוראות, ער האט געמאכט שווארצע גזירות, ולבסוף היו סיבות, מ'איז געשעהן סיבות, שהמלך חזר בו, וכלל ישראל יכולים להמשיך בדרכם.

הכלל ישראל. אלא שכדי לקיים את המחשבה שחשב אודות בני ישראל, 'נאר דארך צוועצען דער פלאן פון דעם כלל ישראל', לשם כך יש עולם מסביב. ולפי זה הוא הנהגת העולם, 'ס'פיהרט זיך אַ וועלמ'.

והנה בשעה שהיו המעשים, לא היה אפשר להשיג כיצד כל נקודה בהנהגת העולם הוא לטובתם של ישראל. ואיתא בתרגום שני על הפסוק 'ומרדכי ידע' (אסתר ה, א), שאליהו הנביא הגיע לספר למרדכי מה שנעשה כאן, וללא הגילוי של אליהו הנביא, נראה שבשעתו לא היה יכול מרדכי לעמוד בשעתו מה כוונת הדברים.

גם לאחר הנס נשארו בגלות
אחשורוש וגם אז יש השגחה
הבורא עליהם

לאחר הנס של פורים, עדיין המשיכו בני ישראל להיות בגלות, והיו שרויים עדיין באותם הצרות, שנשארו לשבת כבבל תחת אותם הרשעים, תחת גלות אחשורוש, וכמו שאמרו חז"ל (מגילה יא,). 'הוא אחשורוש (אסתר א, א), הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו'.

גם לאחר הנס שנעשה על ידי מרדכי ואסתר, גם לאחר

אנו מדמים תמיד שיש עולם שמתנהג, 'מיר מיינען דאך אז ס'פיהרט זיך אַ וועלמ', שיש בעולם כמה וכמה מדינות, כמה וכמה מלוכות ושרים, יש עולם גדול, שנדמה לנו שאין לנו שום שייכות עם כל העולם, כשיש מלחמה בין אמעריקא לרוסלאנד, האם יש לנו איזה שייכות לזה, איזה שייכות יש לנו עם מלחמה זו.

אמנם יש יהודים שיושבים כאן ויש כמה יהודים שיושבים בעוד מקומות, ובוודאי שהשי"ת משגיח גם עלינו, ואנו חיים את החיים שלנו, אבל מלבד זאת יש עולם שלם שמתנהג, ויש להשי"ת כמה וכמה חשבונות באופן הנהגת העולם, ללא שום שייכות לבני ישראל, 'וואס אידען, ווען אידען, אלא שיש בעולם גם עם ישראל, שיש להם את הענינים שלהם.

כך חשבו גם בני ישראל שבאותו הדור, שהרי אחשורוש היה מושל בכיפה, וכלל במלכותו את כל העולם, והיו לו מדינות ושרים.

אבל כשנעשה הנס של פורים, הראו מרדכי ואסתר לבני ישראל, שכל המאורעות שהיו בכל מלכות אחשורוש, ודבר זה היה נוגע לכל העולם כולו, שהנהגת השי"ת עם כל העולם הוא כדי להנהיג את

ההתעוררות של בני בגילוי
ההשגחה עליהם גם בתוך הגלות
לגמר קבה"ת

בשראן בני ישראל את הקשר
והשייכות של השי"ת
עימם גם בזמן הגלות. כשבני ישראל
גורשו מארץ ישראל וגלו מעל
אדמתם, ובית המקדש היתה
למאכלת אש, לפי שבני ישראל
נכשלו בעבודה זרה גילוי עריות
ושפיכות דמים, ובני ישראל נשאר אן
רק מתי מספר, כי זה קרה כמה שנים
לאחר שהרג נבודראזן הרשע את רוב
בני ישראל.

בשהיו בני ישראל בשפלות המצב,
כשנמצאים בתוך החשכות,
כשגילו והכירו אז את הקשר והחיבה
שיש להשי"ת עם כלל ישראל, שכל
העולם הם טפלים ובטלים לכלל
ישראל.

"דאם האט ארוים געברענגט ביי
אידען דער נמר פון קבלת
התורה, זיי האבען איינגעזעהן וואס
דער כלל ישראל מיינט ביים רבונו
של עולם, דער מקום וואס דער
כלל ישראל פארנעמט אין די
בריאה".

דבר זה גרם והביא את בני ישראל
לידי הגמר של קבלת התורה.
על ידי מה שהכירו וידעו מהו המהות

ההצלה של הכלל ישראל, אחשורוש
כשלעצמו לא זו ממקומו מאומה,
אחשורוש לא נעשה בעל תשובה,
והמשיך ברשעו, הוא קיבל את
הדברים באופן שהכל קרה בדרך
טבעי, שהמן הביאו לגזור גזירה על
ישראל, ואסתר הביאה אותו לביטול
הגזירה, 'המן האט איהם אזוי
איינגערעדט, אסתר האט איהם
פארקערט איינגערעדט'. אסתר
הציעה לו את ההצעה שלו, ודבר זה
הוא גם כן דבר שבתוך הטבע.

גם לאחר הנס לא נפסק החשכות
של הגלות.

מרדכי ואסתר עוררו את בני
ישראל לאמונה ותשובה,
ועל ידי כן למדו בני ישראל לראות
את יד ה', איך שגם כשבני ישראל
נמצאים בגלות, גם כשבני ישראל הם
אומה שפילה, באופן שגוי רשע יכול
לגזור הגזירה של להשמיד להרוג
ולאבר, גם במצב זה כל הנהגת
העולם העולם הוא עבור כלל ישראל.

הנהגת העולם הוא כפי התוכנית
שהעמיד השי"ת שתהיה
ההנהגה של כלל ישראל, לויט דער
פלאן וואס דער רבונו של עולם האט
אויסגעשטעלט די הנהגה פון כלל
ישראל, על פי זה הוא הנהגת הבורא
עם כל העולם.

פיהרמ די גאנצע וועלט איז אַ טפל צום כלל ישראל".

לפעמים כשבחור או יהודי צריך להיות במנהגן, לפי שהוא צריך להיכנס לאפים, מרגישים שם כאנשים זרים, שיש עולם שלם שמתנהג מתוך חכמה גדולה ומתוך עשירות גדולה, בריבוי של כוח וחכמה, 'אַ גאנצע וועלט פיהרמ זיך', והבחור מרגיש שכשנכנס לאפים הוא טפל, מי הוא ומה הוא, בקושי יש לו את היכולת לדבר עם האנשים שם, ואין הוא מבין את שפתם.

אך בשעת הנס של פורים ראו בני ישראל איך שכל העולם כולו עם כל הבנינים הגבוהים, מיט די אלע הויכע הייוער, עם כל החכמות וכל הגבורות שיש בעולם, הכל עומד בשביל ישראל.

אמנם אני הוא זר ביניהם, ואין לי את הדרך איך לדבר עמהם, ואיך מסתכלים שם על בחור ועל יהודי, כאדם שפל וקטן, שמחשיבים אותו כשפל יותר מכל אחד, וכור נחשב בעיניהם. אבל בשעת הנס של פורים ראו, שאין הכי נמי, בחיצוניות זה נראה כך, אבל תוכן הדברים הוא שכל העולם כולו הוא טפל ושימוש להנהגה האלוקית שהשי"ת מתנהג עם הכלל ישראל 'פארן געמליכער

של הכלל ישראל לפני השי"ת, מהו המקום שכלל ישראל תופסים בכריאה.

בשהיה קריעת ים סוף וכל שאר הגילויים בשעת יציאת מצרים קריעת ים סוף ומתן תורה, הגילויים האלו עדיין לא העמידו את הכלל ישראל על הצורה שהשי"ת רצה שיהיה לכלל ישראל בשלימות, שאף שהיה להם ההתפעלות וההתרגשות מכל ההתגלויות, אבל כל זמן שלא עברו בעצמם את השגחת ה', כל זמן שהאדם לא הרגיש על בשרו ועל גופו ועל בני משפחתו איך שהשי"ת מתנהג עם בני ישראל מתוך רחמים וחסדים, בהשגחת ה', איך שגם בחשכות הנוראה של הגלות מנהיג השי"ת את כל העולם כולו באופן שהם טפלים לבני ישראל.

"ווי לאנג מ'האט נישט אליין אדארך געלעבט די השגחת ה', מ'האט נישט אליין ביים אייגענעם פלייש, ביים אייגענעם גוף, ביים די אייגענע משפחה האט מען נישט אדארך געלעבט ווי דער רבנונו של עולם פיהרמ זיך מיט רחמי ה', מיט חסדי ה' און מיט די השגחת ה', ווי דער אייבערשטער פיהרמ אין דעם גרעסעמען חשכות, דער רבנונו של עולם

שנאמר בישעיה ובירמיה, תוכחות קשות ונוראות. ולאחר כל העונשים שבאו על הכלל ישראל, שנהרגו רבבות אלפי ישראל בירושלים ובכל ארץ ישראל, ונשאר רק מתי מספר של בני ישראל שהיו בשפל המצב, וגורשו לבבל. גם לאחר כל זה, כשראו את הקשר שיש להשי"ת עם כלל ישראל, ראו בזה שהיא קשר שמעולם לא יוכל להינתק, 'א קשר וואס קען קיינמאל נישט אפגעריסען ווערען'.

על אף שבני ישראל נכשלו בחטאים הקשים ביותר, בעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, מה שגרם לשריפת בית אלוקינו, כי הלא אנו אלו שהחריבו את בית המקדש, כי המעשים שלנו גרמו לשריפת בית אלוקינו, ועל ידי מעשינו גירשנו את השכינה מהעולם, אעפ"כ נשאר הקשר באופן נפלא.

אין שום דבר שיכול לנתק את הקשר של השי"ת עם בני ישראל, 'ס'אזי נישטא א זאך וואס קען אפרייסען דעם קשר פון דער רבנו של ישראל צום כלל ישראל'. ולכן כל העולם כולו הוא טפל ושימוש של בני ישראל.

בשהכירו והבינו בני ישראל דבר זה, אזי ידעו מהו

פלאן וואס דער אייבערשטער פיהרט זיך מיט כלל ישראל'. וכל מה שיש בעולם אינם כי אם מפלים ושמשים, והם שמשים כאלה שאין אנו עומדים כלל על השימוש שהם עושים.

כך היה אצל אחשורוש, שנשאר ברשותו, 'הוא אחשורוש, הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו', אחשורוש בעצמו לא עמד על הדבר שיד ה' משתמשת בו כדי לקיים את התוכנית האלוקית בהנהגה עם הכלל ישראל, 'אז ער אליין דער יד ה' ארבעט מיט איהם אויף צו אויספיהרען דער געמליכער פלאן מיטן כלל ישראל'. וזהו 'הוא אחשורוש, הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו'.

בנס פורים נתגלה הקשר הנצחי של השי"ת ובני

בשהכירו בני ישראל בענין זה של השגחת ה' והקשר והחיבור שיש להשי"ת עם כלל ישראל, שזהו חיבור וקשר שלעולם לא ינתק, 'ס'וועט קיינמאל נישט אפגעריסען ווערען'!

גם אחרי חורבן בית המקדש שהגיע לאחר ששלח השי"ת נביאים על גבי נביאים להוכיח את בני ישראל, והוכיחם בתוכחות נוראות, כמו

בימי הפורים מתגלה הצורה של
היהודי

ימי הפורים מעמידים את כלל ישראל ואת כל אחד ואחד בפרט, להגיע לגמר והצורה של היהודי. גמר הצורה של היהודי מתברר בפורים, 'דער גמר פון די צורה פון א איד קומט ארויס פורים'. האמונה שהאדם מקבל בפורים זהו גמר הצורה של היהודי.

בכל שנה בפורים, כל אחד מישראל כשעוברים עליו ימי הפורים, 'עדער פורים וואס מיר לעבען אדארך', מתגלה על כל אחד ואחד האורות שהיו באותם הימים. האורות שהיו אז חוזרים ונשפעים בכל שנה בימי הפורים, והאורות שיש בכל שנה ושנה בפורים, הם האורות שמביאים אותנו לשלימות ולגמר הצורה שלנו.

ההכרה בהשגחת הבורא עליו תביא אותנו לידי גמר קבה"ת

אחד מהעיקרים של יום הפורים הוא, שבכל שנה בפורים מתגלה על כל אחד ביום הפורים מעין הנסים שעבר על הכלל ישראל בימים ההם. כל אחד ואחד בלא יוצא מן הכלל, אם הוא רוצה לראות ולהכיר בדבר, יתבונן במה שהיה

המשמעות של השי"ת עבור כלל ישראל, ומהו המשמעות של כלל ישראל עבור השי"ת, 'וואס דער רבנו של עולם באדייט צום כלל ישראל, און וואס דער כלל ישראל באדייט פאר'ן רבנו של עולם'. דבר זה העמיד את הכלל ישראל על המהות והאופן שבני ישראל צריך להיות, וזה היה הגמר של קבלת התורה.

לכן לא שייך שיבטל יום זה לעתיד לבוא, ואפילו שכל דברי הנביאים לא יהיו לעתיד לבוא, לפי שכל תוכחות הנביאים הם רק מחמת מצב של בדיעבד לפי שכלל ישראל חטאו, ולכן הצטרכו לתוכחות הנביאים. ואילו היו נוהגים באופן הראוי לא היו צריכים לכל התוכחות של הנביאים, ולכן לעתיד לבוא לא יזדקקו לזה.

אך הנס של פורים לא היתה רק ענין של בדיעבד, אלא שזהו ענין של לכתחילה, בני ישראל צריכים לעבור מצב זה, 'זיי זאלען אדארך לעבן דער מצב', שיעברו מצב זה כדי שיגיעו לידי הגמר של קבלת התורה על ידי מה שכלל ישראל יכירו וידעו מהו מהותם.

אם כן, אין זה רק ענין של בדיעבד, אלא זהו ענין של לכתחילה, ולכן ישאר הפורים גם לעתיד לבוא.

שמחת פורים צריך להיות השמחה בהשגחת הבורא, שהוא קשר בלתי מנותק.

השמחה היא במה שהכלל ישראל מקושרים להשי"ת, באופן שאין שום חטא. גם החטאים החמורים ביותר והמצבים הקשים ביותר, אין בכוחם לנתק קשר זה.

לא רק שאי אפשר לנתק קשר זה, אלא שגם בזמנים הקשים אלו, יד ה' מנהיגה את בני ישראל וכל יחיד ויחיד בידו. גם בעת החשכות הנוראה ביותר, תופס השי"ת כביכול בידו של כל אחד ואחד מישראל, ומנהיגו בידו גם בתוך החשכות הגדולה ביותר.

השי"ת לא יעזוב לעולם את בני ישראל גם אם ישלחו בחטאים הנוראים ביותר, גם אם יהיו בני ישראל בשפל המצב, לא יעזוב השי"ת את ידו של כל יחיד מישראל, וינהיג ויוליך את כל אחד ואחד בידו.

ענין זה צריך להכיר כל אחד ואחד בעצמו, איך שהשי"ת מוליכו ומנהיגו. להכרה זו צריכים לבוא ביום הפורים, ומוזה צריך שיצא 'שמחת פורים'.

כפי מה שנכיר בדבר זה ונשמח בשמחת פורים, זהו ההשלמה של כל אחד ואחד לצורת היהודי שבו.

בימי חייו למפרע, ויראה את ה'ונהפוך הוא', איך שהכל נהפך עבורו, איך שההשגחה הפכה עבורו, עבור סדר החיים שלו, לחסד ולרחמים.

כל אחד ואחד צריך להכיר ענין זה איך ומה שנעשה עמו, 'יעדער אליין'. ועל ידי ההכרה ביסוד זה וההבנה של ענין זה, דבר זה הביא אז את בני ישראל לגמר קבלת התורה, לגמר הצורה של כלל ישראל.

כל אחד כשלעצמו צריך להתבונן למפרע על ימי חייו, איך שהשי"ת התנהג עמו, ולהתפעל ולהתרגש על ידי כן, ולהיאחז בדבר זה, 'זיך האלמען ביי דעם', והאמונה ואהבת ה' שצריכה לבוא לה על ידי התבוננות זו, זה צריך להיות הגמר והמכה בפטיש של הצורה שלנו.

מהות שמחת פורים - השמחה בקשר עם השי"ת

ימי הפורים ניתנו לנו כדי שנתבונן בדברים אלו ונשמח בהם. זהו המהות של שמחת פורים. שמחת פורים צריך שתפעל יותר מהתבוננות זו, שכן מהות יום הפורים אינו מה ששותים לשכרה ועושים ליצנות, וכי לזה היה כוונת הנביאים, 'דאם האבען די נביאים געמיינט'!?

העולם הזה, 'ער זאל אפרייסען זיך פון וועלטליכע חמדות און פון וועלטליכע תאוות, וזאל יבקש האדם ולא ירגיש שיש אושר ותכלית בצבירת ממון ובדירה נאה. שלא יבקש האדם להשיג ממון ובית נאה, מאכלים טובים וכבוד ושיהיה לו שם טוב, תכלית זו צריכה להיבטל לגמרי לעומת התכלית לקיים תורה ומצוות.

דבר זה הוא דבר ברור, שכפי מה שהאדם שקוע בעניני העולם הזה, שהוא שקוע בתאוות וחמדות, לא שייך שיכיר בהשגחה בעבודת הבורא, לפי שהוא שקוע במבעיות, 'ער ליגט אין מבעיות. כי כשארם חי בתוך מבעיות ושקוע בתוך המבעיות, ממילא השקפתו ומחשבתו על כל דבר וענין הוא בתוך מבעיות.

האדם שחי עם השי"ת, האדם שחי עם התורה, ממילא השקפתו על כל דבר וענין הוא השקפה יותר מרוממת, זיין קוק אויף אלעס ווערט אַ העכערער און אַ ערליכערער קוק'.

מדרכי הצדיק רומם את הכלל ישראל על ידי התשובה באופן שהשקפתם תהיה יותר מרוממת, 'דער קוק פון כלל ישראל זאל זיין אַ העכערער'.

והנה בשעת נס פורים היה לנו את הנביאים, היה שם מרדכי ועוד נביאים, היו בישראל הנביאים חגי זכריה ומלאכי, והיתה שם אסתר, והם הראו לבני ישראל את יד ה' והשגחת ה' כל הנהגת הבורא. ואנו רואים שאלהו הנביא בא לסייע למרדכי שישגי ענין זה.

אכן היום לאחר שכבר עברו בני ישראל את הנס של פורים, הרי זה מחייב יותר שכל אחד ואחד יעמוד במידה גדולה על הניסים הנסתרים שהשי"ת עושה עם כל אחד ואחד מאתנו.

ההכרה שכל העולם טפל לבני"י ולתורה ומצוות

העיקר שבעיקרים הוא, שבשעת נס פורים באו בני ישראל לידי תשובה. צריכים להבין ולהכיר שכל העולם הוא הבל הבלים, שכל הגבורה והחכמה והעשירות שיש בעולם, הכל הוא טפל לעבודת ה', טפל לקיום התורה והמצוות. כל העולם כולו אינו כי אם משמש לתוכנית האלוקית, 'ס'איז נישט מער ווי אַ משמש פאר'ן געמליכער פלאן'.

ההצלחה של כל אחד מישראל הוא שינתק את עצמו מחמדות העולם הזה ומתאוות

עצמם למרדכי, והכניעו את עצמם תורה, דבר זה העמיד אותם באופן שנעשה הגמר של קבלת התורה.

הדרך להגיע לאיזה קנינים, 'צוקומען צו עפעס', לזה אפשר להגיע רק על ידי מה שמתנתקים מכל עניני העולם הזה, ומתדבקים בתורה ובמצוות, שבאים לחיות שבתורה ולחיות שבמצוות, ועל ידי הרצון לגדול תלמידי חכמים, על ידי הרצון לגדול למאמינים גדולים, לעסוק בתורה ובמצוות, על ידי כן באים לקנינים אלו.

על ידי ימי הפורים, על ידי מה שעובר על כל אחד ימי הפורים, ידע שהרי זה הדרך לבא למה שהוא צריך להשיג, 'צוקומען צו וואס אַ מענטש דארף צוקומען'.

אנו עומדים עכשיו בכניסה של יום הפורים, אנו צריכים לדעת מה שפורים צריך להביא אותנו, 'וויסען וואס דער פורים דארף אונז ארויס ברענגען', להתבונן בניסים הנסתרים שהשי"ת עושה עם כלל ישראל, להתבונן בניסים הנסתרים שהשי"ת עושה עם כל אחד ואחד מאתנו, ושעל ידי התבוננות זו נבוא לאהבת ה', ולמסירות לשמירת התורה והמצוות.

ימי הנעורים הזמן לקנות קנינים אלו

בחורים כימי הנעורים העוסקים בתורה, אלו הם השנים, זהו הזמן שאפשר לקנות את האמונה האמיתית, לפי שבשנים הללו עוסקים בתורה ואין להם שייכות עם העולם, שמגותקים מן העולם, והרי אלו השנים לקנות את הדיעות האמיתיות, לקנות אהבת התורה, אהבת השי"ת, ולהבין ולהכיר את הקשר שיש לבני ישראל עם השי"ת, והקשר שיש להשי"ת עם הכלל ישראל.

אבל חלילה אם גם כשנמצאים בישיבה יש לבחור השגות של העולם הזה, חשבונות של העולם הזה, 'האט מען וועלטליכע השגות, וועלטליכע חשבונות', על ידי כן מאבדים ומתנתקים מהמקור של הכלל ישראל.

אנו רואים שגם יציאת מצרים וקריעת ים סוף ומעמד הר סיני, לא היה בכוח גילויים אלו להביא את הכלל ישראל למהות שצריך האדם מישראל להיות, ובדווקא בשעת הגלות, בתוך החשכות של גלות בבל, כשבני ישראל התגברו אז בכוח והתדבקו בהשי"ת, וקיבלו על עצמם מה שלימד אותנו מרדכי, שקיבלו על עצמם את האמונה, והכניעו את

גליון זה נתנדב לטובת רפואתו השלימה של
כ"ק מרן האדמו"ר מקאסוב שליט"א
מוותיקי תלמידי מרן ראש הישיבה זי"ע
ויהי רצון מלפני שוכן מרומים
שישלח רפואה שלימה במהרה
לכ"ק מרן רבי שרגא פייוויש בן מלכה שליט"א
ובזכות לימוד התורה והפצתה
תעמוד לו לזכות ולרחמים ולרפו"ש בקרוב בתושחו"י,
אכ"ר